

УДК 352.075

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-8\(8\)-420-432](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-8(8)-420-432)

Левкун Тетяна Василівна адвокат, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри права та публічного управління, ЗВО «Університет Короля Данила», вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, 76018, <https://orcid.org/0009-0000-0578-1051>

Гамалюк Богдан Михайлович кандидат наук з державного управління, доцент кафедри права та публічного управління, ЗВО «Університет Короля Данила», старший судовий експерт відділу вибухотехнічних та пожежотехнічних досліджень Івано-Франківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, 76018, <https://orcid.org/0000-0002-0986-1259>

Лис Андрій Богданович кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри права та публічного управління, ЗВО «Університет Короля Данила», вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, 76018, <https://orcid.org/0009-0004-7082-1020>

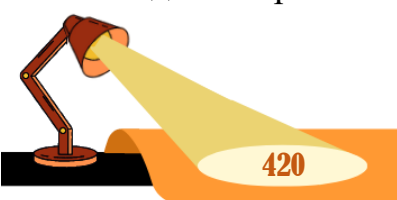
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ: ГРОМАДА В СМАРТФОНІ

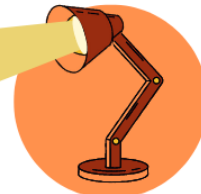
Анотація. В умовах сьогодення одним із пріоритетів державної політики є активне впровадження в роботу органів місцевого самоврядування елементів системи електронного урядування. Процес диджиталізації територіальних громад відбувається шляхом комплектного запровадження як мережевих, так і немережевих інформаційних технологій.

У статті обґрунтовано актуальність впровадження концепції «грумада в смартфоні». Зосереджено увагу на ефективних механізмах процесу диджиталізації місцевих органів влади, розкрито сучасні методики аналізу цифрової спроможності територіальних громад. Конкретизовано суб'єктний склад правових відносин, що виникають під час формування та виконання Національної програми інформатизації.

Проаналізовано основні аспекти цифровізації територіальних громад, що ґрунтуються на принципах концепції “Good Governance”. Визначено основні проблеми впровадження цифрових інформаційно-комунікативних технологій у діяльність територіальних громад.

В результаті зіставлення різних видів моніторингових досліджень з даної проблематики, визначено, що концепції електронного врядування у

містах запроваджуються більш активно, ніж в об'єднаних територіальних громадах селищного рівня, що обумовлюється попитом серед населення на зазначені види послуг та фінансовою спроможністю громад.

В статті зазначено, що використання сучасних цифрових технологій та інструментів комунікації дозволяє підвищити ефективність роботи органів місцевого самоврядування, покращити доступ громадян до інформації та послуг, а також забезпечити відкритість та прозорість владних процесів, мінімізувати корупційні ризики.

Ключові слова: диджиталізація, інформатизація, електронне урядування, «громада в смартфоні».

Levkun Tetiana Vasylivna PhD in Public Administration, Associate Professor of the Department of Law and Public Administration, Higher Education Institution "King Danylo University", St. E. Konovaltsia, 35, Ivano-Frankivsk, 76018, <https://orcid.org/0009-0000-0578-1051>

Hamaliuk Bohdan Mykhailovych PhD in Public Administration, Senior Lecturer of the Department of Law and Public Administration, Higher Education Institution «King Danylo University», St. E. Konovaltsia, 35, Ivano-Frankivsk, 76018, <https://orcid.org/0000-0002-0986-1259>

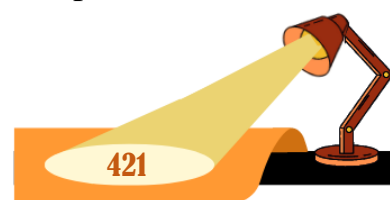
Lys Andrii Bohdanovych PhD in Public Administration, Senior Lecturer of the Department of Law and Public Administration, Higher Education Institution "King Danylo University", St. E. Konovaltsia, 35, Ivano-Frankivsk, 76018, <https://orcid.org/0009-0004-7082-1020>

DIGITALISATION IN TERRITORIAL COMMUNITIES: TERRITORIAL COMMUNITY IN THE SMARTPHONE

Abstract. In today's conditions, one of the priorities of the state policy is the active introduction of e-government elements into the work of local self-government bodies. The process of digitalisation of territorial communities takes place through the integrated introduction of both network and non-network information technologies.

The article substantiates the relevance of introducing the concept of 'community in a smartphone'. Attention is focused on the effective mechanisms of the process of digitalisation of territorial communities in Ukraine, and modern methods of analysing the digital capacity of territorial communities are revealed. The subject composition of legal relations arising in the course of formation and implementation of the National Informatisation Programme is specified.

The main aspects of digitalisation of territorial communities based on the principles of the Good Governance concept are analysed. The main problems of

introducing digital information and communication technologies into the activities of territorial communities are identified.

As a result of comparing different types of monitoring studies on this issue, it is determined that the concepts of e-governance in cities are being introduced more actively than in the amalgamated territorial communities of the settlement level, which is due to the demand among the population for these types of services and the financial capacity of communities.

The article notes that the use of modern digital technologies and communication tools can increase the efficiency of local self-government bodies, improve citizens' access to information and services, as well as ensure openness and transparency of government processes, and minimise corruption risks.

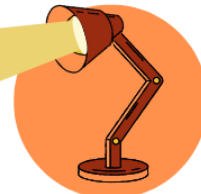
Keywords: digitalisation, informatisation, e-governance, «community in a smartphone».

Постановка проблеми. Інтенсивне впровадження технологій е-урядування на загальнодержавному рівні в сучасному публічному адмініструванні зумовлює створення якісно нових форм організації діяльності місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування, спрямованих на застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують їх взаємодію з фізичними та юридичними особами шляхом реалізації доступу до публічної інформації, державних інформаційних ресурсів, електронних адміністративних послуг, залучення громадян до процесу вироблення і прийняття управлінських рішень.

Еволюція інформаційно-комунікаційних технологій (далі - ІКТ) обумовила введення в широкий обіг таких понять як «розумне місто», «електронне місто», «електронний регіон», «громада в смартфоні».

Найбільш поширеними інструментами електронної демократії, що застосовуються сьогодні в Україні як на загальнодержавному, так і на місцевому рівні, є електронні консультації, електронні петиції, електронні звернення, бюджети участі (громадські бюджети). Також створені ресурси для оприлюднення наборів даних у формі відкритих даних, у тому числі з використанням електронних платформ, наприклад “Громадянське суспільство і влада”, “Розумне місто” чи “Єдина система місцевих петицій”, які поєднують у собі кілька електронних інструментів участі. Одночасно доцільно погодитись із позицією, зазначеною в Концепції розвитку електронної демократії в Україні, згідно якої залишається недостатньо поширеною практика застосування інструментів електронної демократії органами державної влади та органами місцевого самоврядування, як і практика їх використання громадянами [1].

Вважаємо, комплексне впровадження концепції електронного уряду на загальнодержавному рівні неможливе без диджиталізації територіальних

громад, що фактично реалізується в процедурах надання адміністративних послуг громадянам, бізнесу та знаходить своє втілення саме на місцевому рівні, через взаємодію цих суб'єктів із місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування й зумовлює особливу актуальність даної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх років спостерігається зростання рівня зацікавленості до дослідження та аналізу ефективності диджиталізації та публічної комунікації у місцевому самоврядуванні. Серед вчених, які займалися науковими розвідками у цій сфері можна виокремити наступних: Белл Д., Винер Н., Гнатовську А, Клименко І, Клімушин П., Євсюкову О., Линьову К., Токар М., Тоффлер О. та ін.

Проблематика цифрової спроможності територіальних громад в Україні, виокремлення їх основних проблем та визначення подальших перспектив стала предметом наукових досліджень таких вітчизняних вчених, як: О. Бойко, С. Квітка, Л. Крупнова, Н. Литвин, Н. Новіченко, О. Євсюкова, О. Саєнко, О. Шевченко, Г. Шаульська тощо.

Особливої уваги заслуговує практичне дослідження диджиталізації та цифрової трансформації в територіальних громадах. Провідна роль в цьому процесі належить Міністерству цифрової трансформації України, яке щорічно підсумовує результати роботи за Індексом цифрової трансформації регіонів. Результати вимірювання дають змогу громадам побачити сильні та слабкі сторони і, відповідно, розвивати цифрові послуги, потрібні в їхньому регіоні. А також цифрову освіту, цифрову економіку і навіть залучати інвестиції під актуальні локальні проєкти.

Запропонована методика ґрунтується на комплексному підході та дає змогу вимірювати як цифрові послуги, так й інфраструктуру, а також процес оцифрування у територіальних громадах. Максимальний можливий індекс — 1 бал, що відображає показники спроможності в економіці, цифрових навичках, інфраструктурі, публічних послугах та цифровій трансформації органів місцевого самоврядування. Результати дослідження демонструють, що Індекс у межах України в 2023 році в середньому становить 0.632 бала. Найвище значення зафіксовано в Дніпропетровській (0.908), Львівській (0.891) та Полтавській (0.833) областях. Серед цих категорій найвищі значення спостерігаються у впроваджені режиму «без паперів» (0.697), та проникнення базових е-послуг (0.666). Регіони можуть швидше впроваджувати цифрові реформи. За підсумками аналізу роботи в регіонах встановлено, що у Харківській (57.1%), Київській (46.0%) і Миколаївській (44.4%) областях необхідно збільшити команди із цифровізації [2].

Пілотний проєкт - Індекс цифрової трансформації територіальних громад України презентувало Міністерство цифрової трансформації (далі- Мінцифри) під час форуму Digital Power Summit 2024. Проєкт втілено за сприяння Фонду Східна Європа у межах швейцарсько-української Програми EGAP та за

методологічної підтримки Deloitte. Мета Індексу — відстежити рівень цифровізації громад. Результати допоможуть керівникам громад визначити сильні та слабкі сторони та впроваджувати необхідні цифрові ініціативи [3].

Структура Індексу (цифрова економіка в ТГ, розвиток цифрових навичок населення, цифрова інфраструктура, цифровізація публічних послуг, цифрова трансформація органів місцевого самоврядування), так само як і методологія його обчислення, розроблені із врахуванням концепції цифрового розвитку ЄС. Індекс враховує гармонійність розвитку за всіма напрямками і створює не лише можливості для самооцінки і визначення пріоритетів цифрового розвитку громади, але також вказує на точки зростання і підтримки для Уряду, інвесторів та донорів [4].

При дослідженні цифрової зрілості громад за результатами пілотного тестування 5 громад на початку 2024 року, встановлено, що найвищий рівень цифровізації мають Дніпровська ТГ (53,91%); базовий рівень – Коломийська ТГ (36,5%) та Пирятинська ТГ (34,1%); стартовий рівень у Бучацькій ТГ (22,17) та Шацькій ТГ (18,17%). Як показало дослідження, малі громади мають порівняно нижчий рівень цифровізації з порівняно нижчим запитом на цифровізацію зважаючи на меншу кількість населення. Найбільшу кількість балів громади отримують у категоріях «надання публічних послуг» та «функціонування органів місцевого самоврядування» [3]. Саме тому врахування практичних результатів офіційних моніторингових досліджень та численних наукових розробок вчених обумовлює мету написання даної публікації.

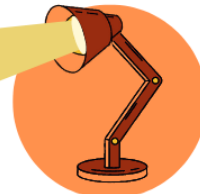
Мета статті – аналіз ключових аспектів диджиталізації територіальних громад в умовах сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Диджиталізація в територіальних громадах нерозривно пов'язана з інформатизацією, що становить сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, технологічних та виробничих процесів, спрямованих на створення умов для забезпечення розвитку інформаційного суспільства та впровадження інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій [5].

Стратегічні аспекти розв'язання інформаційних потреб та інформаційної підтримки на основі сучасних ІТ-технологій в системі публічного адміністрування визначає Національна програма інформатизації.

Національна програма інформатизації - це комплекс завдань, програм, проектів, робіт з інформатизації, спрямованих на розвиток інформаційного суспільства шляхом концентрації та раціонального використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу держави, координації діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності [5].

Законодавчо встановлено, що обов'язкові вимоги до створення (модернізації, модифікації, розвитку), адміністрування та забезпечення функціонування засобу інформатизації встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Окремі завдання, проекти, роботи з інформатизації формуються за пропозиціями замовників у встановленому законодавством порядку як такі, що потребують надання ресурсної підтримки замовникам для виконання програм, проектів, робіт з інформатизації, для яких не передбачено фінансування на відповідний бюджетний рік [5].

Суб'єктний склад правових відносин, що виникають під час формування та виконання Національної програми інформатизації відображено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Суб'єкти національної програми інформатизації

СУБ'ЄКТИ

- генеральний замовник
- керівник Національної програми інформатизації
- замовники
- керівники галузевих і регіональних програм, проектів, проектів і робіт з інформатизації органів місцевого самоврядування
- виконавці
- організатор експертизи Національної програми інформатизації
- користувачі інформаційно-комунікаційних систем і засобів інформатизації

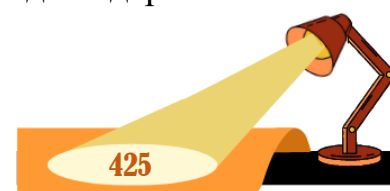
ЗАМОВНИКАМИ можуть бути:

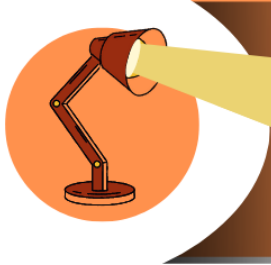
- органи державної влади, правоохоронні органи, органи місцевого самоврядування, об'єднання територіальних громад;
- Пенсійний фонд України, цільові страхові фонди із страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, медичного страхування та страхування на випадок безробіття;
- юридичні особи - підприємства, установи та організації, та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або об'єднаної територіальної громади, за наявності одного з таких критеріїв:

критерії для юридичних осіб

- юридична особа повністю або частково утримується/фінансується за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, є розпорядником або одержувачем бюджетних коштів;
- органи державної влади, органи місцевого самоврядування або інші замовники володіють більшістю голосів у вищому органі управління юридичної особи;
- у статутному капіталі юридичної особи державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків.

Діджитал-рішення «громада в смартфоні» функціонує на основі екосистеми DREAM, яка інтегрує в собі можливості 9 державних ІТ-систем та реєстрів (таких як Реєстр пошкодженого та знищеного майна, Єдина державна

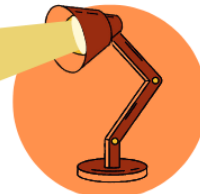
електронна система у сфері будівництва, Prozorro тощо), щоб сформувати єдине цифрове вікно управління проєктами відновлення та розвитку. Наразі в системі понад 1560 проєктів, а підтверджене фінансування становить 78,5 мільярда гривень.

Усі дані по цих проєктах є відкритими і доступні через публічний модуль аналітики DREAM Аналітик. Мета функціоналу - щоб проєкти відновлення і модернізації були заведені в DREAM, що забезпечить можливість отримувати дані щодо кожного етапу їхнього впровадження. Це зробить відбудову прозорою та підзвітною, адже надає величезні можливості як для громадського моніторингу, так і органів контролю та правоохоронців. У систему заведені проєкти, які отримали фінансування з Фонду ліквідації наслідків збройної агресії. На прикладі Фонду у 2023 році були успішно випробувані фінансові механізми підтримки регіональних проєктів. Так, регіональні проєкти відбирались за методологією пріоритезації, розробленою спільно з експертами Світового банку та Коаліцією громадських організацій RISE Ukraine. Наразі системою з системою працюють понад 530 органів управління: ОМС, ОДА, міністерств. У цілому через Фонд ліквідації було спрямовано 10,6 млрд грн на 337 проєктів 99 територіальних громад. В першу чергу, йдеться про відновлення житла, критичної інфраструктури, освітніх закладів і закладів охорони здоров'я, укриттів. Самі громади отримали можливість самостійно подавати проєкти на фінансування, і вони довели свою спроможність визначати пріоритети та ефективно використовувати кошти [4].

Для громад DREAM – це сучасний інструмент для управління проєктами. При формуванні регіональних програм інформатизації враховуються регіональні особливості загальнодержавних проєктів інформатизації державних органів, а також регіональні аспекти галузевих програм інформатизації. Організація виконання регіональних програм і проєктів інформатизації здійснюється структурними підрозділами, які визначаються місцевими органами виконавчої влади (ст. 18 Закону України «Про національну програму інформатизації»). Програми інформатизації органів місцевого самоврядування формуються цими органами і затверджуються рішенням відповідної ради.

Наприклад, у місті Івано-Франківську розроблено функціонал «Електронний уряд міста Івано-Франківська» (<https://www.emvk.if.ua/>) – ресурс, що створений з метою спрощення доступу громадян та юридичних осіб до інформації про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, впровадження елементів електронного врядування в діяльність Івано-Франківської міської ради. Інтернет-приймальня функціонує відповідно до Конституції України, Законів України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про інформацію", "Про Концепцію Національної програми інформатизації", "Про захист інформації в автоматичних системах", "Про доступ до публічної інформації", розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 року №2250-р "Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні", Статуту територіальної громади міста Івано-Франківська,

інших нормативно-правових актів, а також на підставі Положення про Інтернет-приймальню Івано-Франківської міської ради [6].

Інтернет-приймальня передбачає автоматичну реєстрацію звернень в системі «Діловод» та забезпечує:

- отримання електронних звернень згідно категорії питання, що порушуються автором, а також надання відповідей на них в електронній формі;
- отримання запитів на інформацію, розпорядником якої є міська рада та її виконавчі органи, та надання відповідей на них.

Відповідно до обраної категорії електронного звернення в структурних підрозділах призначені відповідальні особи за опрацювання, підготовку та своєчасну відправку відповіді на електронне звернення.

В територіальних громадах використовуються як мережеві, так і немережеві інформаційні технології. Більш детальна градація зображена на рис. 1

Мережеві ІТ: електронна пошта, розподілена обробка даних, хмарові інформаційні сховища, електронний документообіг, мережеві технології Internet та Intranet, відеоконференції та системи підтримки прийняття рішень тощо.

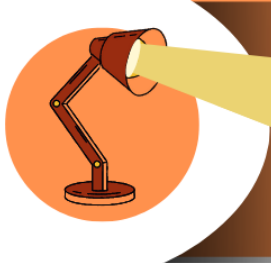
Немережеві ІТ (інформаційні технології, що працюють на одному комп'ютеризованому засобі (персональному комп'ютері, ноутбуку, планшеті тощо) без задіяння комунікаційних сервісів) : технології електронного офісу (за винятком електронної пошти); текстові редактори, електронні таблиці, бази даних, графічні процесори тощо.

Рис. 1 Інформаційні технології

ІТ-технології стали невід'ємною частиною сучасного урядування, адже дають можливість досягти якісно нового рівня взаємодії між владою та громадою завдяки вибору цільової аудиторії та залученню більшої кількості активних та свідомих громадян до активної комунікації. Такі процеси є, безперечно ефективними інструментами в процесі управлінської практики, адже чим більше громадян будуть залучені до прийняття рішень, тим більше свідомих громадян долучатимуться до процесів сталої та ефективної взаємодії з органами влади.

Диджиталізація всіх процесів управління держави, суспільства та економіки за рахунок широкого застосування сучасних інформаційних технологій перейшла на новий етап одночасно із створенням у 2019 році Міністерства

цифрової трансформації України - головного органу у системі центральних органів виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій та технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації.

Глобальним проектом цього відомства стала «держава в смартфоні» – можливість отримання всіх послуг в цифровому вигляді за допомогою смартфона, планшета чи ноутбука без втручання посадових осіб, що реалізується за допомогою веб-порталу «Дія» та інших за стосунків.

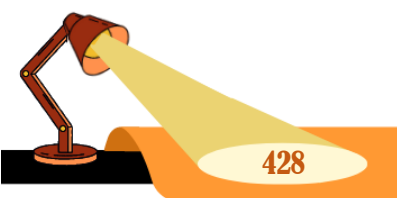
Впровадження нових, цифрових процесів та сучасних технологічних рішень більш активно відбувається в міських територіальних громадах, але останнім часом діючі ІТ-технології набули поширення і в новостворених селищних ТГ. Як приклад можна навести Старобогородчанську ОТГ Івано-Франківського району Івано-Франківської області на сайті якої можна ознайомитися та скористатися повним функціоналом адміністративних послуг [7].

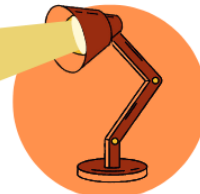
Основні аспекти диджиталізації територіальних громад ґрунтуються на принципах концепції Good Governance («хорошого управління»), ключові позиції якої відображено в таблиці 2 [8].

Таблиця 2.

Принципи Good Governance

залучення громади до ухвалення важливих рішень	
відкритість і прозорість (забезпечення публічного доступу до інформації)	
підзвітність (всі учасники процесу прийняття рішень, колективні та індивідуальні, несуть відповідальність за власні рішення)	
інноваційність та відкритість до змін (готовність реалізовувати пілотні та випробовувати нові програми і вивчати досвід інших)	
зворотний зв'язок	
раціональне управління фінансами	
доступність та ефективність муніципалітету, його готовність до консенсусу з громадою та здатність чути кожного мешканця	

Веб-портал «Дія» стає платформою цифрової трансформації регіонів України. Саме на порталі «Дія» Міністерством цифрової трансформації України розроблений і впроваджується новий ресурс «Дія. Цифрова громада», призначений для впровадження в ТГ готових рішень з наданням відповідних типових електронних послуг громадянам громади. Це практичний інструмент для систематизації політики регіональної цифровізації. Веб-портал створений з метою надання місцевим держадміністраціям, іншим державним органам, органам місцевого самоврядування, фізичним та юридичним особам інформації, необхідної для планування та здійснення заходів, спрямованих на цифровий розвиток, цифрову трансформацію і цифровізацію на місцевому та регіональному рівні [9].

«Дія. Цифрова громада» надає можливість адміністрації ТГ застосувати такі типові інструменти для впровадження процесів диджиталізації своїх управлінських рішень:

1) «Система електронної взаємодії органів виконавчої влади» - забезпечує систему автоматизованого е-документообігу органів виконавчої влади та міжвідомчого документообігу для реєстрації, приймання, аналізу й зберігання організаційно-розпорядчих документів в електронному форматі з застосуванням е-підпису.

2) «Електронні петиції» - забезпечують однотипну для всіх ТГ систему для подання місцевих колективних звернень.

3) «Електронні журнали та щоденники для школи» – сервіс для електронних журналів і щоденників, призначений для доступу до інформації даних про успішність учнів, розкладу уроків, списків відвідування, домашніх завдань тощо.

4) «Консультації з громадськістю» – електронний сервіс для органів влади й мешканців громад у форматі збирання коментарів, опитувань та обговорення проєктів нормативно-правових актів, щоби взаємодіяти та спільно формувати рішення, ініціативи й місцеві політики.

5) «Громадський бюджет» – відкрита платформа для мешканців ТГ щодо розподілу частини бюджету громади.

6) «Відкрите місто» – платформа для взаємодії громадян з владою та комунальними підприємствами.

7) Платформа «Свої» – конструктор сайтів і чат-ботів для громад. Дозволяє створити сучасний веб-сайт та розумний чат-бот ТГ у Інтернет-сервісах Viber і Telegram для зручної взаємодії громадян з органами місцевого самоврядування.

8) «Реєстр територіальних громад ДМС» – автоматизована система для роботи з реєстрами ТГ, яка пов'язана з головними інформаційними реєстрами Державної міграційної служби, у які вносяться відомості про місце проживання та перебування громадян або зняття їх з реєстрації.

9) Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада» – програмний комплекс для зручного надання адміністративних послуг соціального захисту мешканцям територіальних громад через місцевий центр надання адміністративних послуг (ЦНАП).

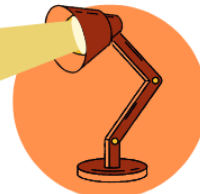
10) Інформаційна система «Вулик» – програмний комплекс для автоматизації роботи місцевих ЦНАП. «Вулик» може надсилати документи заявників до суб'єктів надавання послуг (органів виконавчої влади) в електронному вигляді. «Вулик» взаємодіє з загальнодержавною системою обміну даними «Трембіта». Завдяки цьому ЦНАП зможе надавати послуги, для яких потрібні дані з державних реєстрів. Така взаємодія спрощує роботу з відповідними реєстрами, і для отримання деяких послуг мешканцю ТГ знадобиться лише один візит до ЦНАПу.

У березні 2023 року стартувала програма «Акселератор цифрової стійкості «Громада 4.0», розроблена міжнародною організацією SocialBoost за підтримки Міністерства цифрової трансформації України та Програми «U-LEAD з Європою». У програмі «Громада 4.0» використовується досвід, напрацьований протягом десяти років роботи над акселераційними програмами для комерційного й державного секторів. Головна мета програми – допомогти громадам створити цифрові проекти, які будуть готові до пілотування, розвивати цифрові навички учасників, надавати лідерам диджитал-трансформації розуміння національної стратегії цифровізації, заохочувати обмінюватися досвідом у колі однодумців — з активістами, колегами, експертами, представниками міністерств [10].

Поділяємо думку Бастіана Файгеля – директора програм «U-LEAD з Європою», що через повномасштабне вторгнення росії та його наслідки зусилля з диджиталізації в Україні набули нового значення — цифрова трансформація з метою відновлення та відбудови. Безумовно, громади знаходяться в самому центрі процесів як планування, так і реалізації. Їхня роль є визначальною у формулюванні потреб громадян та розробці проектів відбудови, адаптованих до цих запитів [10].

Висновки. Цифрова трансформація суспільства і викликані нею зміни в організації влади в регіонах суттєво вплинули та продовжують впливати на розвиток територіальних громад, що утворились у процесі децентралізації влади в Україні.

З урахуванням переваг електронних інструментів залучення громадян до процесів управління основними заходами із забезпечення розвитку електронного урядування в Україні за даним напрямом є: розвиток інституту електронних звернень та електронних петицій; розвиток технологій он-лайн обговорення проектів нормативно-правових актів та інших інструментів участі громадян у прийнятті управлінських рішень; запровадження електронних форм зворотного зв'язку на офіційних веб-сайтах органів влади, у тому числі

тематичних, для отримання якісного зворотного зв'язку з різних питань; широке залучення громадських об'єднань та профільних асоціацій до планування розвитку та моніторингу стану розвитку електронного урядування; стимулювання використання електронних інструментів залучення громадян та підтримка громадських ініціатив у сфері електронного урядування.

Ефективним антикорупційним кроком в частині забезпечення прозорості роботи органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади має стати повноцінна практична реалізація інноваційного маркетплейсу «Дія. Цифрова громада». Це цифровий продукт для рішень громад, що дозволяє громадянам швидко та ефективно вирішувати низку питань онлайн, не відвідуючи державних установ та дає можливість підвищити рівень довіри до місцевої влади.

Література:

1. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. (дата перегляду 10.10.2024).

2. Результати цифрової трансформації в регіонах України за 2023 рік (11 січня 2024 року)/ Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rezultaty-tsyfrovoi-transformatsii-v-rehionakh-ukrainy-za-2023-rik> (дата перегляду 10.10.2024).

3. Індекс цифрової трансформації територіальних громад України. Методика вимірювання. 2023. URL: <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/reports/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-2023.pdf>

4. Цифрова трансформація громад: що показав пілотний Індекс. Електронне врядування 10.05.2024/ Міністерство цифрової трансформації. URL: <https://decentralization.ua/news/18061> (дата перегляду 10.10.2024).

5. Про національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 №2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

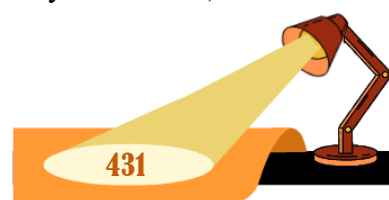
6. Про функціонування Інтернет-приймальні Івано-Франківської міської ради: Рішення виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради від 13.02.2014 року №28 / Нормативні акти Івано-Франківської міської ради. URL: <https://www.namvk.if.ua/dt/10748/> (дата перегляду 10.10.2024).

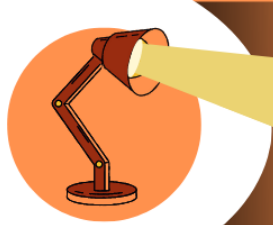
7. Старобородчанська ОТГ Івано-Франківського району Івано-Франківської області. Офіційний сайт. URL: <https://st-bogorodchany-gromada.gov.ua/poslugi-15-19-57-02-02-2018/> (дата перегляду 10.10.2024).

8. Підготовка до єдиного державного кваліфікаційного іспиту здобувачів магістратури 281 «Публічне управління та адміністрування»: навч. посіб. / за заг. ред. проф. С.Д. Гусарева. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2021. 393 с., с.319.

9. Положення про веб-портал «Дія. Цифрова громада»: постанова Кабінету Міністрів України від 02 червня 2023 року № 556. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2023-%D0%BF#Text> (дата перегляду 10.10.2024).

10. Диджиталізація українських громад: лідери цифрової трансформації обговорили можливості та перспективи. 2023. URL: https://u-lead.org.ua/news/161?fbclid=IwAR1f53hBvR0jtboJsGaD0aMcPCnccPqzh9CDTpnh8cO_M9ndMHIAt-znd-k (дата перегляду 10.10.2024).

References:

1. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoi demokratii v Ukraini ta planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 lystopada 2017 r. № 797-r [On Approval of the Concept for the Development of Electronic Democracy in Ukraine and the Action Plan for its Implementation: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 8 November 2017, No. 797-p.]. [in Ukrainian].
2. Rezultaty tsyfrovoi transformatsii v rehionakh Ukrainy za 2023 rik (2024) [Results of digital transformation in the regions of Ukraine for 2023] / Uriadovy portal (Government portal). URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rezultaty-tyfrovoy-transformatsii-v-rehionakh-ukrainy-za-2023-rik> [in Ukrainian].
3. Indeks tsyfrovoi transformatsii terytorialnykh hromad Ukrainy. Metodyka vymiriuvannia. (2023). [Digital Transformation Index of Territorial Communities of Ukraine. Measurement methodology 2023] URL: <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/reports/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-2023.pdf> [in Ukrainian].
4. Tsyfrova transformatsiia hromad: shcho pokazav pilotnyi Indeks (2024) [Digital Transformation of Communities: What the Pilot Index Showed 2024.. E-governance] Elektronne vriaduvannia / Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii. URL: <https://decentralization.ua/news/18061> [in Ukrainian].
5. Pro natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 №2807-Ikh [On the National Informatisation Programme: Law of Ukraine of 01.12.2022 №2807-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> [in Ukrainian].
6. Pro funktsionuvannia Internet-prymalni Ivano-Frankivskoi miskoi rady: Rishennia vykonavchoho komitetu Ivano-Frankivskoi miskoi rady vid 13.02.2014 roku №28 [On the functioning of the Internet reception of Ivano-Frankivsk City Council: Decision of the Executive Committee of Ivano-Frankivsk City Council of 13.02.2014 No. 28] / Normatyvni akty Ivano-Frankivskoi miskoi rady. URL: <https://www.namvk.if.ua/dt/10748/> [in Ukrainian].
7. Starobohorodchanska OTH Ivano-Frankivskoho raionu Ivano-Frankivskoi oblasti. Ofitsiinyi sait. [Starobohorodchanska ATC of Ivano-Frankivsk rayon of Ivano-Frankivsk oblast. Official website]. URL: <https://st-bogorodchany-gromada.gov.ua/poslugi-15-19-57-02-02-2018/> [in Ukrainian].
8. Pidhotovka do yedynoho derzhavnogo kvalifikatsiinoho ispytu zdobuvachiv mahistratury 281 «Publichne upravlinnia ta administruvannia» (2021) [reparation for the Unified State Qualification Examination for Master's Degree Applicants 281 'Public Administration and Management': a study guide] : navch. posib. / za zah. red. prof. S.D. Husarieva. Kyiv : Nats. akad. vnutr. Sprav. 393 s., s.319. [in Ukrainian].
9. Polozhennia pro veb-portal «Diia. Tsyfrova hromada» (2023) [Regulations on the web portal 'Diia. Digital Community': Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 02 June 2023 No. 556]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 556. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. Dydzhitalizatsiia ukraïnskykh hromad: lidery tsyfrovoy transformatsii obhovoryly mozhlyvosti ta perspektyvy (2023) [Digitalisation of Ukrainian communities: digital transformation leaders discussed opportunities and prospects]. URL: https://u-lead.org.ua/news/161?fbclid=IwAR1f53hBvrOjtboJsGaD0aMcPCnccPqzh9CDTpnh8cO_M9ndMHIA-t-znd-k [in Ukrainian].

